

CASTELLS CATALANS

BURRIAC

Nom del castell: Burriac o de Sant Vicenç
Data de construcció: segle XI
Municipi: Cabrera de Mar
Comarca: Maresme
Altitud: 387 m
Coordenades: E 448991.75, N 4598810.25 (ED50 UTM 31N)
Longitud: 2° 23' 14.53" *Latitud:* 41° 32' 14.90" (ETRS89 Geodèsiques)
Com arribar-hi: des de Cabrera de Mar es remunta la riera de la font Picant fins a l'àrea d'esbarjo que hi ha a l'anomenat Manantial Modolell. Des d'aquest punt una pista puja fins al mateix castell.

Geografia i medi natural

Castell de Burriac, també conegut com a castell de Sant Vicenç, es troba situat a una altitud de 387 metres amb una privilegiada situació dominant el litoral del Maresme. El seu entorn és cobert per una brolla d'estepes amb pi pinyer, la qual en el transcurs dels anys ha sofert diverses vicissituds relatives a l'aprofitament agrícola i als incendis. Avui, però, la massa forestal es troba en un bon estat havent-se recuperat del tot.

La història

Conegut en els primers temps com a «Castrum Sancti Vicentii», nom amb el qual consta des del 1023, el seu domini principal pertanyia a la casa comtal de Barcelona. Tanmateix, des del s. XI sorgeix la família Santvicenç, que sempre fou feudatària de la casa comtal i de la qual es té més informació des dels primers anys del s. XII.

A l'inici del s. XIV, per infeudació de la casa reial el castell va passar a mans de la pubilla Guillema de Montcada, però quan aquesta va morir retornà al domini reial i als Santvicenç com a primers feudataris. Des d'aquest moment ja és conegut com a castell de Burriac, tot i que en els documents apareix citat de totes dues maneres.

Torre de l'homenatge del castell, fotografiada l'any 1977 per Jordi Gironès.

El 1352, amb la mort de Berenguer de Sant Vicenç sense descendència, els seus almoiners van vendre el castell, juntament amb altres pertinences, a Pere Desbosc, escrivà i conseller del rei i ciutadà de Barcelona, que l'any 1360 va adquirir per 12.000 sous la plena jurisdicció dels castells i termes de Sant Vicenç i Vilassar.

El 1471, després de la guerra civil, Joan II va concedir el castell de Burriac i de Vilassar, amb els pobles d'Argentona, Cabrera, Vilassar, Premià i Mataró a Pere Joan Ferrer, cap militar de la Generalitat o Diputació del General de Barcelona. Aquest domini de Pere Joan Ferrer fou anomenat la baronia del Maresme. Els abusos de Pere Joan Ferrer van comportar un gran malestar entre els habitants de la baronia i el 1480 el rei Ferran II els donava el dret de deslligar-se dels vincles senyorials amb Ferrer.

Panorama del castell vist des de la pista d'accés de l'àrea d'esbarjo. Fotografia de Jordi Gironès

Malgrat tot, el domini del castell va continuar en mans de Pere Joan Ferrer, que va morir cap al 1503. El va succeir el seu germà Miquel Ferrer i quan aquest va morir (1518) els seus béns van ser subhastats i venuts.

La família Desbosc va continuar amb la possessió del castell de Vilassar i amb drets feudals sobre el de Burriac fins a la fi del s. XVII, en què el llinatge s'extingí. El castell va passar als Copons, marquesos de Moja.

L'any 1931 el municipi de Cabrera va comprar les ruïnes del castell als descendents de la família Desbosc. Els darrers anys ha estat objecte de treballs d'excavació i consolidació de part de diferents entitats.

Bé que ja devia existir amb anterioritat, la capella del castell no surt esmentada directament fins al 1214. Al final del s. XIII i al començament del XIV tenia capellà propi. Més endavant, els sacerdots que en tenien el benefici no hi residien i encomanaven les obligacions als sacerdots del rodal.

L'any 1994 es van fer obres de consolidació i rehabilitació del conjunt.

L'edifici

La muntanya sobre la qual és situat el castell, malgrat els pendents força pronunciats, resultava relativament accessible pel nord, el sud i l'oest, i només la cara est i les roques del cim oferien una protecció natural eficaç. Aquesta muntanya ja era habitada en època ibèrica; no es conserva, però, cap resta de les construccions que hi podien haver al cim en aquell temps.

Les ruïnes que queden del castell corresponen a la remodelació que dugué a terme Pere Joan Ferrer a partir de l'any 1473. És una fortalesa de doble recinte, planta irregular allargada i orientada de nord a sud. Durant l'excavació de 1987 es va documentar a l'interior del conjunt la presència d'un paviment de terra trepitjada associat a les restes d'una llar de foc, datable entre els ss. IX i XIII.

La capella, situada a la banda est del recinte sobirà, es troba també en ruïnes. Era un edifici molt petit d'una sola nau i capçalera

plana, considerat bàsicament del s. XII, però aprofitant estructures anteriors.

Nota: extret del volum *Maresme* de la Catalunya Romànica d'Editorial Pòrtic, abril de 2002

Jordi Gironès Vilardebò
gener de 2009

Fotografia aèria del castell

Fotografia de conjunt feta per Jordi Gironès